

Ўзбекистон Республикаси Мустақиллик куни — 1991 йил 1 сентябрдан чиқа бошлаган

Муассислар: Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар қўмитаси, Болалар жамғармаси ва «Соғлом авлод учун» Халқаро жамғармаси

1-ИЮН БОЛАЛАРНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ ХАЛҚАРО КУНИ

БОШИНГИЗ УЗРА ҲАМИША ҚУЁШ ЧАРАҚЛАСИН, АЗИЗ ФАРЗАНДЛАР!

Республикамизнинг барча мактаблари сингари Тошкент шаҳар Юнусобод туманидаги тарих фанини чуқур ўрганишга ихтисослаштирилган 9-мактабда ҳам ўқув йилининг сўнгги кўнғироғи янгради.

Ўқув-тарбия ишларининг яхши йўлга қўйилишида аввало мактаб директори Гавҳар Раҳимованинг, қолаверса касб-кориға садоқатли ўқитувчилар жамоасининг

хизмати беқиёсдир. Уларнинг аксарияти ҳалол меҳнатлари учун ҳукувати-мизнинг орден-медаллари, унвону нишонларига сазовор бўлишган.

Ўқитувчилар ўз устларида тинимсиз ижодий иш олиб борадилар. Фидойи ўқитувчи Малика Маҳамметова табиат фани дарслиги муаллифларидан бири, бошланғич синф ўқитувчиси. Дурдона Қодирова латин алифбоси муаллифларидан бири, она тили ва адабиёт ўқитувчиси Раъно Назирова дарслик устида синов тажриба ишла-

рини олиб борди. У туман ва шаҳар миқёсида ўтказилган семинарларда ўз педагогик маҳоратини кўрсатди. Унинг иши шаҳар миқёсида оммалаштирилди.

Утаётган ўқув йилини мактаб ўқитувчи ва ўқувчилар жамоаси яхши кўрсаткичлар билан якунлади.

Мактаб республика миқёсида ўтказилган 1999 йил мактаби кўрик-танловида қатнашиб, 1-ўринни эгаллади. Мактаб ўқувчилари "Сен тарихни биласанми?" Республика конкурсида

қатнашиб ғолибликни қўлга киритдилар.

Азиза Маҳмудова, Ҳилола Собирова каби ўқувчилар рус тилидан ўтказилган мусобақада 1-ўринни эгалладилар. Мактабда маънавий ва маърифий ишлар ҳам яхши йўлга қўйилган. Бу ерда ёзувчи ва шоирлар, эл севган санъаткорлар билан учрашувлар ўтказиб туриш аъёнага айланаб қолган.

ЎЗ МУХБИРИМИЗ

ОЛАМ БОЛА БИЛАН ГЎЗАЛ...

ФАРЗАНДАРИ СОҒЛОМ ЮРТ - ҚУДРАТЛИ БЎЛАДИ, ҚУДРАТЛИ ЮРТНИНГ ФАРЗАНДАРИ СОҒЛОМ БЎЛАДИ.

И. КАРИМОВ

**Беғубор осмонда қуёш порласин,
Болалар кулгуси тутсин оламни.**

**Заминда тинчлигу ҳурлик бор бўлсин,
Келажаги порлоқ бўлсин боламни.**

КЎНГИЛЛАРГА ҚУВОНЧ БАҒИШЛАЙЛИК

Республика ижтимоий таъминот вазирлигининг ижтимоий ёрдамни ташкиллаштириш Бош бошқармаси бошлиғи Алишер ИНОҚОВ билан суҳбат.

- Аҳолининг ижтимоий ҳимояга муҳтож қатламларига меҳрмурувват кўрсатиш мустақил давлатимизда аҳамият бериб келинаётган муҳим масалалардан биридир. Зеро, жамиятнинг маънавий даражаси жумладан ногиронларга бўлган муносабатда белгиланади. Айниқса табиат кўнглини, соғлигини яримта қилиб яратган ногирон болаларни ижтимоий ҳимоя остига олиш, уларнинг ҳурланмасликлари, ўз ожизликларини сезмасликлари, бошқалардан ўзини кам деб ҳис қилмаслиги, ҳаёт нашъасию, саодати уларнинг ҳам қалбига ҳамнафас бўлиши учун мамлакатимизда кўп ишлар қилинмоқда. Уларнинг ҳақ-ҳуқуқлари ва имтиёзлари қонун йўли билан мустаҳкамланган.

Ногирон болалар шифохоналарда даволаниш жараёнида бепул озик-овқат билан таъминланадилар. Ақлий ва жисмоний заиф болалар давлатимиз томонидан тўлиқ таъминотга олинган. 1 ярим мингдан ошқаногирон болаларга мурувват уйларида тиббий, маиший, маданий ва ижтимоий хизмат кўрсатилмоқда. Бундан ташқари

ногирон болалар сихатгоҳларга бепул йўлланмалар билан таъминланадилар. Муҳтож ногирон болалар турли протезлар, махсус пойфазалар ва реабилитация техник воситалари (аравачалар, эшитиш мосламалари, ҳасса, кўлтиқ таёқлар) билан давлат томонидан бепул таъминланадилар.

- Алишер ака, Соғлом авлод йилида ногирон болаларни ижтимоий ҳимоялашда яна қандай ишлар амалга ошириляпти?

- Дарҳақиқат, бу йил кўпгина хайрли ишларга қўл уряпмиз. Жумладан ногиронларни реабилитация қилиш маркази негизда "Ортопедия ва реабилитация" корхонасини очишга муваффақ бўлдик. Бу корхонанинг асосий вазифаси ногирон болаларга мос, энгил маҳаллий хом ашё материаллардан замонавий, ихчам, кулай протез ортопед махсулотларини ишлаб чиқишдан иборат. Яқинда биз "2001-2005 йилларга мўлжалланган ногирон болаларни тиббий, ижтимоий реабилитация қилиш чора-тадбирлари давлат дастури" лойиҳасини ишлаб чиқдик ва бунда қуйидаги тақлифлар: жумладан ногирон болаларни ўқитиш, касбга йўналтириш ва ишга жойлаштириш тизимларини ривожлантириш; мутахассисларни ўқитиш ва қайта ўқитишни кучайтириш;

ногирон болаларни тиббий, ижтимоий реабилитация қилиш борасида илмий изланишлар олиб бориш; давлат профилактика муассасалари ва ижтимоий, маданий муассасаларни ногирон болаларга мўлжалланган жиҳозлар билан таъминлаш; мақабдан ногиронликни олдини олиш тадбирларини кучайтириш (яъни ҳомиладор аёлларни скрининг марказларига жалб қилиш, туғруқхоналардаёқ чақоқларни тиббий кўриқдан ўтказиш, мактаб ўқувчиларини ёппасига тиббий диспансердан ўтказиш каби) мавжуд.

- Ногирон боланинг туғилиши ҳеч қайси ота-онага шодлик олиб келмайди. Шифокор сифатида айтинг-чи, бу салбий ҳолатнинг олдини олиш учун ота-оналар нима-ларга эътибор бермоқликлар лозим?

- Ота-оналарнинг спиртли ичимликлар истеъмол қилиши ва яқин қариндошлар ўртасида қудачилик алоқалари, ҳомиладор аёлларнинг турли дори-дармонларни врач рухсатисиз қабул қилиши, аёлларнинг ўз саломатликларига аҳамият бермасликлари ногирон болалар туғилишининг асосий сабабидир. Ота-оналар мана шу ҳолатларнинг олдини олишга аҳамият беришлари зарур.

- Мазмунли суҳбатингиз учун раҳмат.

Нафиса АННАЕВА

ОРЗУ-УМИДЛАР ҚАНОТ ЁЙСИ...

Ўзбекистон Болалар жамғармаси фаолиятидан

Малоҳат Мирзаеванинг республика Болалар жамғармаси Андижон вилоят бўлимига раҳбарликка тайинланганида жамғарма иқтисодий танг ҳолатни бoshдан кечираётганди. Малоҳат опа ишни бошларкан, маблағ бўлсагина жамғарма фаолият кўрсата олишини тушуниб етди.

Изланганга толеъ ёр деганларидек, Малоҳат опа ҳомийларни излаб топди. Булар Одинахон опа Эрматова, Маҳбубахон опа Мамажоновна ва Анварбек ака Ҳайдаровлардир. Хусусий амалиёт билан шугулланаётган уччала нотариус Болалар жамғармасининг оёққа туриб олишида беминнат ёрдам кўрсатдилар.

- Биринчи бўлиб Одинахон Эрматова ёрдам қўлини чўзди, дейди Малоҳат опа фахр билан. - Жамғарма учун умумий нархи 10 миллион сўмлик бинони ҳаёда этди. Маҳбуба опа ва Анварбек акалар эса ана шу бинони таъмирлаш учун маблағ ажратишди. Ҳозир бинони таъмирляпмиз...

Хотин-қизлар кўмитаси раиси Муаззамхон Шамсибоева маслаҳати билан "Ўқув ишлаб чиқариш маркази" ташкил қилишни режалаштирдик. Марказнинг мақсади эса, 15-18 ёшли ногирон болалар, ҳамда боқувчисини йўқ аёлларга ҳунар ўргатиш, меҳнатга жалб қилиш...

Малоҳат опа шу мақсадда Дастур тузиб лойиҳасини Халқаро ЮНИСЕФ ташкилотига юборди. Халқаро ЮНИСЕФ ташкилоти Дас-

турни тасдиқлади ва ГРАНД юборадиган бўлди. Бу эса асосий ишга йўл очилганидан далолат. Жамғармани ривожлантиришга бел боғланман, дея сўзида давом этади Малоҳат опа. - Ҳозир биз Халқаро ЮНИСЕФ ташкилоти тасдиғидан ўтган ва ГРАНДга сазовор бўлган гендер аспектлари йўналишидаги 2-дастур бўйича иш бошлаш арафасида турибмиз. Буни амалга ошириш социологлар, руҳшунослар, ҳуқуқшунос, педагог ва журналистларнинг бевосита кўмағида бўлади.

Малоҳат опа болалар тўғрисида гамхўрлик қилиш, ногиронлар кўнглини овлаш энг асосий вазифаси эканлигини бир дақиқа ҳам унутмайди. Кўплаб хайрия тадбирлари ўтказиб, мақсадли маблағлар сарф этди. Чунончи, жамғармага 68 та ариза тушганди. Барчаси ижобий ҳал этилди. Болалар уйлари тарбияланувчиларига хайрия совғалари берилди. Мактаб-интернатлар, боғчалардаги кам таъминланган оилалар фарзандларига моддий ёрдам кўрсатилди. Шунингдек, жамғарма "Соғлом авлод йили" муносабати билан иқтидорли ўқувчи-ёшларни рағбатлантириш мақсадида стипендия жорий этган бўлиб, ҳозирда 5 нафар ўқувчи стипендия билан таъминланмоқда.

"Соғлом одамнинг орзу-умидлари ҳам соғлом бўлади", дейдилар. Дарҳақиқат, киши аввало маънан соғлом бўлсин экан. Шундагина унинг эзгу ишлари юзага чиқаверади. Малоҳат опанинг соғлом орзу-уйлари амалий ишларда намоён бўлаётир.

Маҳфуза НОРБОВЕВА

КЎНГИРОҚ ҲАЁТГА ЧОРЛАЙДИ

Тошкент вилояти Тошкент туманидаги 4-мактабда йил якунига бағишланган сўнги

кўнгироқ маросими гоётада тантанали руҳда ўтди. Тантананда яна бир қувончли воқеа содир бўлди. Яъни 4-синфни тугаллаган аълочи ва намунали ўқувчилар Фидокорлар миллий демократик партиясининг "Эъзозчилар" гуруҳига қабул қилиндилар.

- Азиз болажонлар, - дея сўз бошлади мактаб директори Ф. Бердиев, - ота-боболаримиз асрлар давомида орзу қилган Мустақиллик замонида сизлар учун қатор гамхўрликлар қилинмоқда. Эртанги кун сизнинг қўлингизда. Сиз қанчалик билми,

ақлли ва зукко бўлсангиз, элимиз шўнчалик гуллаб-яшнайдими. Мен барчангизни қўшалоқ айём - Сўнги кўнгироқ ва "Эъзозчилар" гуруҳига қабул қилинишингиз билан чин дилдан табриклайман.

Педагогика фанлари доктори, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган халқ таълими ходими Қумри Абдуллаева, шу билим даргоҳини қуришда бош-қош бўлган, М. Фозилов номли жамоа ҳўжалигини 50 йил бошқарган Сиддик Мўхаммаджонов ўқувчиларга ўз дил изҳорларини баён этишди.

Ф. ТОХИРОВА

1-ИЮН БОЛАЛАРНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ ХАЛҚАРО КУНИ

КУЛГИ ЧИРОЙЛИ БЎЛСА
Гул гунча-ю гул гунча, гул-гул-гул,
Кулги чиройли бунча, гул-гул-гул,
Сиз кулсангиз очилгай гул-гул-гул,
Кулги чиройли шунча, гул-гул-гул!

Лабларда кулгу кулар, гул-гул-гул,
Жўр бўлиб туйғу кулар, гул-гул-гул,
Гул-у кулги бир бўлиб, гул-гул-гул,
Кулгуга кулги улар, гул-гул-гул!

Шўх кулги соғлом танда, гул-гул-гул,
Кулги бўлмасин канда, гул-гул-гул,
Кувонч, севинч кўпайгай, гул-гул-гул,
Кулги кулган Ватанда, гул-гул-гул!

Тўлан ТАБАССУМ

БУ ҒЎШАДА МЕҲР БОР...

Кўзон шаҳридаги 17-“Меҳрибонлик уйи”нинг директори, Ўзбекистон халқ маорифи аълочиси Дилдорохон ТОҒАЕВА билан суҳбат.

- Дилдора опа, салкам чорак асрдан буён болалар билан ишлар экансиз. Уларни руҳиятини яхши тушунсангиз керак?

- Илгари болалар боғчасида тарбиячи, сўнгга мудира бўлиб ишлаганман. 7 йилдирки мана шу меҳрибонлик уйида ишлаяпман. Шунданми болалар қалбини яхши тушунаман. Бу болалар кўзларидан меҳрга бўлган ташналикни, соғинчини туюман. Улар доимо ниманидир, кимнидир кутиб кўзлари йўлда бўлишади. Озгина меҳрибончилигингиздан шунча хурсанд бўлиб кетишадики, асти қўяверасиз. Халқимизнинг, давлатимизнинг бағри кенг, меҳр-мурувватли. “Уйимиз” да 3 ёшдан 12 ёшгача бўлган болалар тарбияланади. Уларга ҳуқуқимизни томонидан ҳамма шарт-шароитлар яратиб берилган. Айниқса ҳомийларимиз Дирта Осиев темир йўли Кўзон бўлими директори, Олий Мажлис депутати Мирмуҳсин Мирҳамзаев, Агротимё ташкилоти раиси Муроджон Мели-

қўзиев, халқро таботатчилар жамиятининг аъзоси Муроджон ҳожи Тошматов каби кўнгли яхшилиқка, саховатга тўлиб-тошган юртдошларимиз доимо турли совға саломлар билан таширф буюриб, болаларнинг кўнглини овлайдилар.

- “Уйимиз”да болалар 4-синфгача таълим оладилар. Сўнг уларнинг қобилияти, иқтидорларига қараб турли лицейларга йўланма берамиз. Шу жихатдан бизда муаммо бор. Ўтган йили 6 нафар фарзандимизни Фарғонадаги спорт мактаб-интернатига олишмади. Вилоят халқ таълими йўлланмасига эътибор берилмади. Қолаверса, “Меҳрибонлик уйи”га қарашли ёзги дам олиш оромгоҳи йўқ, ҳовлимизда махсус сузиш учун хавза йўқ. Бу борада бир неча марта айтилган. Аммо...

Бугунги болалар эртанги келажақ ағдалари. Бугун биз уларнинг камолоти учун нечоғли жон куйдирсак, эртага юртимиз келажаги шунчалик фаровон, обод бўлади.

Суҳбодш: Мухтор БЕК

УНИВЕРСИАДА – 2000

ЁШЛИК, ШИЖОАТ, МАРДЛИК БАЙРАМИ

Шу йилнинг 22-29 май кунлари Наманган шаҳрида улкан спорт байрами – биринчи талабалар ўйинлари бўлиб ўтди. Бир ҳафта давомида Универсиаданинг 1500 нафар иштирокчиси Наманганнинг энг сара ўйингоҳи, теннис кортларида спортнинг тўққиз тури бўйича ўзаро беллашишди. Мамлакатимизнинг деярли барча ўқув юртлиридан таширф буюрган Универсиада иштирокчилари шахсий ва умумжамоа ҳисобида кескин кураш олиб боришди. Мамлакатимиз Президенти Ислам Каримовнинг “Универсиада-2000” қатнашчиларига йўллаган табриги спорт анжумани қатнашчиларига кўтаринки рўҳ бағишлади.

Ва ниҳоят, оряқиб кутилган ҳаяжонли дақиқалар етиб келди. 29 май куни спорт анжумани ниҳоясига етди. Сўнг Наманган Давлат университетига бўлиб ўтган Республика Олий ва ўрта махсус таъ-

лим вазирлигининг кўчма ҳайъати мусобақа якунларини эълон қилди. Унда умумжамоа ҳисобида Наманган вилояти вакиллари биринчи, “Тошкент-1” жамоаси иккинчи, самарқандликлар учинчи ўринни кўлга киритишди. Кўчма йиғилишда иштирок этган олий ўқув юртлири ректорлари ҳамда талабалари Универсиадани ўтказишда ташаббускорлик қилган, ёш авлодга кўрсатилаётган ғамхўрликлар учун миннатдорчилик билдириб юртбошимиз Ислам Каримов номига мурожаатнома йўлладилар.

Универсиадада энг яхши натижага эришган спортчи-талабаларга Президент совғаси – 15 та “Тико” автомобили қалити топширилди. Ёпилиш маросимида эстафетани “Универсиада – 2002” ўтадиган жой ағдалари-бухороликлар қабул қилиб олишди.

ФАРИДА

ХАЛҚ ВА ВАТАН ТАҚДИРИГА ДАХЛДОР

Мамлакат миқёсида бўлиб ўтадиган мажлису машваратлар кун тартибидоги халқ ва Ватан тақдирига дахлдор масалалар ва унда Президентимиз Ислам Каримовнинг иштирок этishi, маърузалари, журналистлар наздидаги мулоқотлари ҳар гал юртдошларимиз диққат-эътиборини тортади, уларнинг қизғин, ҳаяжонли баҳс-мунозараларига сабаб бўлади. Чунки Ватан мустақиллиги уларга ана шундай – юрт тақдири учун қоқайд бўлмаслик ҳислат-фазилатини шакллантирди. Чунки ҳар бир фуқаро Ватан тақдири, тинчлиги ва бахту саодати ўз ҳаёти ва ўз оиласига ҳам дахлдор эканлигини чуқур ҳис этадиган бўлди.

Иккинчи қақриқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси иккинчи сессиясида кун тартибига қўйилган масалалар, ундаги баҳс-мунозаралар, қабул қилинган қонунлар, юртбошимизнинг жонқувар билан баён этган фикр-мулоҳазалари ўтган кунларимиз мазмунига мазмун қўшди.

Олий Мажлис Раиси Э. Халилов Президент Ислам Каримовнинг иккинчи қақриқ Олий Мажлис биринчи сессиясидаги маърузасидан келиб чиқадиган 2000-2002 йилларга мўлжалланган қонунчилик ва назорат фаолиятидаги устувор жиҳатлари тўғрисида маъруза қилди. Миллий қонунчилик яқин йилларда давлат ва жамият ҳаётининг барча жабҳаларини янада эркинлаштириш учун қулай ҳуқуқий шарт-шароит ҳамда қафолатлар яратишга йўналтирилган ҳақда тарққий эстади. Шу муносабат билан Олий мажлис нафақат янги қонунлар қабул қилиш, балки реал вазият ва амалиёт асосида мавжуд қонунларни такомиллаштириш борасида ҳам ўз фаолиятини кучайтиради, дея алоҳида таъкидлаб ўтди кунчи.

Парламентда нутқ сўзлаган Президент Ислам Каримов мазкур ҳужжатнинг аҳамиятини қайд этди. Лекин белгиланаётган тадбирларни амалга оширишда, сиёсий партиялар ва бошқа жамоатчилик ташкилотларининг фаолиги зарур. Бу борада халқ депутатларининг ҳам масъулияти ниҳоятда катта. Сиёсий партиялар ўз фаолиятини аниқ режалаштириши ва уни қонунчилик йўли билан илчил амалга оширишга эришиши керак.

Президентимиз Парламент ишини такомиллаштириш ҳақида гапирди. Энг муҳим қонун лойиҳалари муфассал тайёрланиши, бир неча бор қайта кўриб чиқилгандан сўнг қабул қилиниши лозим. Шу ўринда Ислам Каримов келажақда икки палатали қонун чиқарувчи орган тузишини тақлиф этди.

Президентимиз Ислам Каримов мамлакат мудофеасини, халқро ҳамкорликни мустаҳкамлаш борасидаги долзарб масалалар ҳақида батафсил тўхтади.

Депутатлар “Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси кўмиталари ва комиссияларининг Ўзбекистон Республикаси Президентини Ислам Каримовнинг иккинчи қақриқ Олий Мажлис биринчи сессиясидаги маърузасидан келиб чиқадиган 2000 - 2002 йилларга мўлжалланган қонунчилик ва назорат фаолиятининг устуворлик жиҳатлари тўғрисида”ги ҳужжатни тасдиқлади.

Парламент Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджетининг 1999 йилдаги ҳамда 2000 йил биринчи чорағидоги ижроси тўғрисидаги ҳисоботни маъқуллади.

“Тадбиркорлик фаолияти эркинлигининг қафолатлари тўғрисида”ги, “Фаолиятининг айрим турларини лицензиялаш тўғрисида”-ги, “Экологик экспертиза тўғрисида”ги қонунлар депутатлар томонидан қабул қилинди.

Депутатлар Олий Мажлис Фан, таълим, маданият ва спорт масалалари кўмитаси раиси Н. Жўраевнинг “Жисмоний тарбия ва спорт тўғрисида”ги Қонун лойиҳаси ҳақидаги маърузасини тинглади.

Мазкур масала юзасидан Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов нутқ сўзлади.

Президент спорт ҳаётимизнинг ажралмас қисмига айланиши, давлат ҳокимияти органлари, депутатлар, кенг жамоатчилик, энг аввало маҳаллаларнинг доимий эътиборида бўлиши лозимлигини таъкидлади. Ислам Каримов Ўзбекистон спортчиларининг халқро мусобақалар, хусусан, Сиднейдаги ёзги Олимпиада ўйинларида муваффақиятли иштирок этиши мустақил Ўзбекистоннинг жаҳондаги обрўси ва нуфузини янада оширишга ҳизмат қилишини айтди. Шу муносабат билан Президент мамлакатимиз футболини ривожлантириш, “Пахтакор” жамоаси шурратини тиклаш зарурлигига эътиборини қаратди.

Олий Мажлис янги тахрирдаги “Жисмоний тарбия ва спорт тўғрисида”ги Қонунни қабул қилди.

“Ўзбекистон Республикасининг ташқи иқтисодий фаолияти тўғрисида”ги Қонун лойиҳаси тасдиқланди.

Депутатлар “Аудиторлик фаолияти тўғрисида”ги Қонунни янги тахрирда қабул қилди.

Сессияда “Фуқаролар муҳофазаси тўғрисида”ги Қонун қабул қилинди.

Ўзбекистон Республикасининг БМТ Халқаро институтининг халқро молиявий ижара (лизинг) тўғрисидаги хусусий ҳуқуқни бирхиллаштириш бўйича Конвенциясига қўшилиши ҳақида қарор қабул қилди. Қозғистон Республикаси, Қирғизистон Республикаси, Тожикистон Республикаси ва Ўзбекистон Республикаси ўртасида терроризм, сиёсий ва диний экстремизм, трансмиллий уюшган жиноятчилик ва томонларнинг барқарорлиги ҳамда хавфсизлигига бошқа таҳдидларга қарши биргаликда курашиш тўғрисидаги Шартномаларни, нефть ва газни транспортровка қилиш давлатлараро тизимларини тузиш учун Институционал асос тўғрисидаги рамақали битимини ратификация қилди. Ўзбекистон Республикаси Президентининг айрим Фармонлари эълон қилинди ва Олий Мажлис Кенгаши Қарорлари тасдиқланди.

Мухбиримиз шарҳи

ЖУРНАЛИСТ ТАДБИР ИЗЛАСА...

қилади. Айниқса, аёлларимиз тадбиркорлик давр талаби эканлигини яхши англадилар ва бу борада шахсий ташаббус кўрсатиб яхши натижаларни кўлга киритмоқдалар. “Самандар” ўзбек-ҳинд кўшма корхонасига бошчилик қилиб келаётган Мухтабар Каримованинг асосий касби - бу журналистликдир. У хинд кино санъати ҳақида ҳикоя қилувчи Марказий Осиёдаги ягона журнал “Фильм-5” журналини таъсис этиб, бош муҳаррирлик ҳам қилиб келмоқда.

Яқинда у Франция Миллий ишлаб чиқаришга кўмаклашиш ассоциациясининг “Олтин медали” мукофотига сазовор бўлди. “Олтин медал” ривожланишдан тўхтамаган, яхши натижаларни кўлга киритган тадбиркорларга берилади.

СУРАТДА: Франция Миллий ишлаб чиқаришга кўмаклашиш Ассоциацияси президенти Бернар МУССОН ва Мухтабар КАРИМОВА. Париж

ЗУЛФИЯ ҚИЗЛАРИГА БАҒИШЛАНДИ

АХБОРОТ

Республика Хотин-қизлар кўмитасида Зулфия номидаги Давлат мукофоти комиссиясининг навбатдаги йиғилиши бўлиб ўтди. Мажлиси Республика Хотин-қизлар кўмитаси раисининг муовини Д. Қобулова бошқарди. Зулфия номидаги Давлат комиссиясининг фаолияти юзасидан Республика Хотин-қизлар кўмитасининг етакчи мутахассиси Х. Мирзаконо-

ва маъруза қилди. Йиғилишда Ўзбекистон халқ шоираси О. Ҳожиева, бастакор Д. Омонуллаева сўзга чиқди. Шунингдек, туман ва вилоятлардан келган Хотин-қизлар кўмиталарининг вакиллари сўзга чиқиб, бу борада қилинган ишлар ҳақида ўз фикр ва мулоҳазаларини билдиришди.

ЎЗ МУХБИРИМИЗ

Таширларингиздан бири

ОЛИСАН БЎЛСА ҲАМ

БИР КЎРСАЙДИМ...

кўрсам бўлди... Аввалига дугонасига бу сирни айтиб қўйган қиздан жаҳлим чикди. Ахир нима қилишди бахт кўзгусини синдиришиб?... Кимдир боқиб, ўстириб бор орзу-хавасини шу қизга бағишлабди. Уша аёлда ҳам қалб бор-ку! Эҳтимол Умиданинг бечора онаси ҳам "Одамлар боламга асраб олганимни айтиб қўйсая-я? Унда шўрлик қизим қай аҳволга тушади? - дея изтиробда қийналай юргандир. Нега энди баъзан одамлар билиб-билмай бировнинг оиласига аралашадилар. Ахир фарзанд асраб олишга бирор оғрикли сабаб бўлиши мумкин-ку. Қолаверса, бу Оллоҳнинг ҳам, бандасининг ҳам олдидаги гуноҳ эмас, савоб, эзгулик-ку! Нега тушунмайди-я одамлар! - дея ўйлайдим. Лекин...

хатто уларга ҳам билдирмоқчи эмасман. - Синглим, ота-онангизни... Йўқотиб қўйганмидингиз? - дея сўрадим ҳаяжонланиб. Қиз бош чайқади.

унчун олинган сарпо-суруғлару, мебелларни айтмасам ҳам бўлади. Ҳеч нарасдан камчилигим йўқ, Баъзан "Е алҳазар, ношукрлик қилмайин", - дейман. Лекин...

Хаёлимда ўзим билмаган ота-онам ҳам ёнимда турганга ўхшайверади-да. Шунда юрагим орзиқиб кетади, гўё шаффоф парда ичида турган ота-онамни югуриб бориб қучоқлаб олгим келади. Улар қандай одамлар эканлигини жуда-жуда билгим келади.

- Синглим, агар уларни топсангиз, олдига борасизми ёки... - сўрадим аста.

- Агар уларни топсамми? Ох, билмайдим. Негадир ўзим ҳеч қачон кўрмаган ота-онамни кун сайин қаттиқ соғина бошляяман.

Тушларимда оппоқ кийиниб олган бир аёл мени қўлига қўтариб олиб юзларини юзларимга қўяди. Бағрига босиб ўпадади. Мени йиллар бўйи излай-излай энди топганлигини айтади. Шунда бир хил тушлар кўра бошладим. Бир кун уйғонсам юзларим кўз ёшларимдан ҳўл. Онам келдимикан, - дея югуриб ҳовлига чиқиб кетибман. Туш бўлса ҳам ана шундай дийдорлашувдан шунчалар ҳузур қиламанки... Тутилган куним эди. Уша аёл бир

даста оппоқ гуллар билан онамга кириб келганмиш. Кейин юзларидан ўпиб: "Мен энди келмайман. Олдинга келган руҳим эди. Мен сени дунёга келтирган кунимда ўзим бу дунёдан кетганман. Урнимга сени қолдирганман. Сен яхшиси бувингини топгин, у сени дарҳол танийди. Чунки сен худди қўйиб қўйгандек ўзимга ўхшагансан, - деди-да, гўйиб бўлди. Шундан бери уни тушимда ҳам кўрмайман. Улар ҳақида эса ҳеч нарса билмайман..."

Киз йилгай бошлади. Мен эса лол эдим. Юпатишга сўз излардим. - Азим, эҳтимол сизга шундай туюлгандир. Бахтли экансиз, бахтдан масрур бўлиб яшайверсангиз бўлмасмикан? - сал иккилашиброқ савол бердим.

- Қайдам. Негадир ҳаётимнинг кемтиги бордек туюлаверадими-да, нима қилай? - деди ўксинибгина киз.

Бироздан кейин хайрлашиб кетган Умиданинг ортидан анча ўйга ботиб ўтирдим. Исми Умида... Унда бир сир бордек эди. У телефонини ёзиб бераркан: "Агар мени сўрашса берасиз, балки онам..." - деди умид билан. "Мен у кишининг ҳаётига ташвиш солмайман. Бир марта, бир мартагина узо-о-қдан

Бу қизганининг онаси ростдан ҳам орамизда бормикан? Буни фақат Яратган билади-да. Шу сатрлари битарканман, Оллоҳдан мен ҳам бир нарсани илтижо қилиб сўрадим. "Илоё, бу дунёда ота-онани ташлаб кетган гўдаклар бўлмасин. Бир врач дугонанинг айтишича, бундай гўдаклар ҳамма нарса бадастир оилада ўсишса ҳам юракларидая қандайдир ички бир туйғу билан оналари ташлаб кетганини сезишар экан..."

Эҳтимол, Умидани бизнинг даргоҳимизга бошлаб келган ҳам худди ана шу туйғудир...
Басира САЙИД АЛИ

● Чоршанбадан-чоршанбагача ● Чоршанбадан-чоршанбагача ● Чоршанбадан-чоршанбагача ● Чоршанбадан-чоршанбагача

Кўнгироқларингиздан бири

ОРЗУЛАРИМ АРМОНГА АЙЛАНДИ

Тахририятимизга келган хатларни ўқиб ўтиргандим, телефон жириглаб қолди. Гўшақни кўтариб: - Эшитаман, - дедим.

- Кечирасиз, "Оила ва жамият" тахририятими? - узоқдан бир йигитнинг овози эшитилди.

- Ха... - Опа, мен бир масалада кўнгироқ қилаётгандим... - гўшақдан оғир хўрсиниш эшитилди. - Айтаверайми, ёрдам берасизми?

- Майли, укажон, қўлимдан келса бажонидил. - Асли Самарқанд вилоятининг Иштихон туманиданман. Ешим 20 да, исимим Сирожиддин. Ҳозирги кунда пойтахтда ўз йигитлик бурчимни ўтаётман...

У бир зум тараддулланиб қолди, шекилли орага сукат чўкди. Унга: "Гапириверинг, эшитяпман", - дедим.

- Феруза билан анчадан буён гаплашиб юрадими. Келгусида турмуш кўрашим деб ахдлашгандик. Мен хизматга кетдим. Феруза эса мени қуттишини айтиб қолди. Хизмат қилган кунларимни бошида ундан хат олиб турдим. Бора-бора ундан кам хат келадиган бўлди. Охири, у хат ёзмай қўйди. Мен уни севардим... - Сирожиддиннинг куйиб-пишиб айтаётган гапларини тўлқинланиб эшитардим. - Балки мени гапларим сизга кулгули туюлар, лекин мен ҳақиқатни айтяпман. Кўз

олдимдан Ферузанинг қиёфаси бир зум ҳам кетмасди. У мени кутаяпти, мен ҳамма қийинчиликни енгишим керак, - деб ўзимни ишонтирдим. Аллоҳга шўр, ўша кунлар ортда қолди. Лекин Феруза...

Хуллас, яқинда унинг тўйи бўлармиш деб эшитиб қолдим...

- Ким айтди сизга бу гапни? Феруза хат ёздими ёки... - сўрадим ундан.

- Йўқ, айтяпман-ку, у анчадан буён менга хат ёзмай қўйди, деб. Менга яқинда янгам (акамини хотини) хат ёзиб юборибди. "Сирожиддин, Ферузани яқинда фотиҳа тўйи бўлди. Ундан умидингизни узинг", дебди мактубида янгам. Хатни ўқиб, дунёга келганимга пушаймонлар едим. Қиз зотида нафратланиб кетдим. Ўзимга-ўзим энди қишлоққа изимни босмайман, деб қасам ичдим. Хизматим тугашига бир ой вақт қолди...

- Кечирасиз, Сирожиддин, қаёқларга отланяпсиз, агар сир бўлмаса...

- Яқин қариндошимиз пойтахтда яшар бир вазифада ишлайди. Уша кишининг ёрдами билан ё Японияга, ё Кореяга ишга кетмоқчиман... Опа, у мени ушбу сўзларимни газета саҳифаларида ўқишини жуда ҳам истардим. Ҳаммадан ҳам янгамдан хафа бўлдим. Янгам билан сирдош эдик. У киши кўнглимни кўтариш ўрнига менга шу гапни ёзиб юбориши ўринлими... Биласизми, мен ҳозир қанақа оғир аҳволга тушиб қолдим...

Сирожиддинга дабдурустан маслаҳат беришга ўйланиб қолдим. Муҳаббат бобида бировга маслаҳат бериш қийин. Чунки, бу икки киши орасидаги пинҳоний туйғу. Лекин, тириклик, яшашнинг мазмун-моҳияти фақат севиб-севилишдан иборат эмас-ку? Эҳтимол, Ферузани вақти бўлмагандир хат ёзишга ёки узри сабаб тугайли ёшоломгандир... Балки, янга бўлмиш ҳам шояб бирон хатоликка йўл қўйгандир... Энг муҳими, йигит бу ерда хизмат қилаётган бўлса, фақат Феруза эмас, ота-онаси, қавму-қариндоши кўзи тўрт бўлиб унинг йўлига қараб ўтиргандир... Хаёлимдан кечган фикр тилимга қўнди:

- Сирожиддин, сиз ота-онангизни соғинмадингизми?

- Опажон... - гўшақнинг нариги ёғидан овоз келди, - онажонимни, дадажонимни қандай соғинмай? Уларни жуда соғиндим... Лекин мени эртанги кунга, яшашга умидлантириб турган Феруза эди-ку... Мени орзуларим армонга айланиб қолгандай бўляпти. Агар бу гаплар чин бўлса, мен қишлоқда қандай бош кўтариб юраман. Ахир, уни севшимни ҳамма биларди. У мени алдади. Нега ёлгон гапирди экан? Одамда лафз деган нарса бўлиши керак-ку! Ферузага жуда ишонардим... Опа, айтинг-чи, ҳамма қизлар шунақами?

- Қанақа?
- Ҳамма қизлар Ферузага ўхшаган ёл-

ғончи, лафзсизми?... Бировга ёлгон гапириб ёмон-ку...

Шу ерга келганда телефондаги алоқа узилиб қолди. Гўшақни қўйиб, севиғи ўтида оташ бўлиб ёнаётган Сирожиддиннинг кўнгиросини анча кўтдим. Шу пайт ташқаридан шитирлаган товуқ келди. Қарасам, қаттиқ ёғир ёғаяпти. Назаримда, осмон ҳам Сирожиддин билан қўшилиб бўлаётгандек туюлиб беихтиёр телефонга қараб қўйдим. Жимлик. Биламан, Сирожиддин барибир мендан саволига жавоб кутади...

Аслида бировни кўнглига йўл топа олишни ўзи бир бахт. Сирожиддин, сизга маслаҳатим, сал оғир бўлинг. Аввало, йигитлик бурчингизни аёло даражада тугатиб, қишлоққа бориңг. Шоҳқалоклик ҳеч қачон яхшиликка олиб келган эмас. Ҳаммадан бурун, ота-онангизни йўқланг, уларни дўсонини олинг. Ота-онангизни рози қилсангиз, ҳеч қачон кам бўлмайсиз. Кейин вазиятни кўриб, Ферузани кўнглига қулоқ солиңг. Балки бу гаплар ёлгондир... Агар рост бўлса ҳам кўнглингизни бўлманг, чунки буни тақдир, пешонадан азал дейишди. Бир кам дунё денг-да, ўзингизни бахтингизни, омадингизни қайтадан синаб кўриңг... Ҳаётда ақли қизлар жуда кўп.

Мен эса сизни кўнгиросингизни қутиб қоламан.
Фарида ТОҲИРОВА

● Чоршанбадан-чоршанбагача ● Чоршанбадан-чоршанбагача ● Чоршанбадан-чоршанбагача ● Чоршанбадан-чоршанбагача

Мактубларингиздан бири

"БЎЛСА ЭДИ БИР ДАЛА..."

Мен ривоят, ҳикматли сўзларни ўқиб, йигишга қизиқаман. Бузу энг яхши кўрсан ривоятимни "Оила ва жамият" ўқувчилари ҳўқмига хавола қилмоқчиман. Бу ривоятни қатта онамдан эшитганман.

Узоқ бир шаҳарда бир аёл яшар экан. Оллоҳ ҳар бир нарсани жуфти билан яратди. Аёл ҳам бир кун бир эркак билан танишиб қолди. Уртада илиқ, дўстона муносабатлар юзага ке-

либди. Вақт ўтган сари улар бир-бирларини жуда яхши тушунадиган бўла боришибди. Кунларнинг биринда эркак аёлга: "Менга турмушга чиқинг", - дебди. Аёл: "Мен-нинг бир шартим бор, агар рози бўлсангиз мен розиман", - дебди. Эркак тинглабди. Аёл: "Мен йилига бир кун тонг саҳарлаб уйдан чиқиб, кеч кирганда кириб келаман. Сиз "қаерда эдинг", деган саволларни бермайсиз", - дебди. Эркак: "Йилда 365 кун

бўлса 364 кунни мен учун сарф-ласа, атиги бир кунгинани ўзи учун яшаса, майли", - деб ўйлабди. Унинг учун бир кун унчалик кўп эмасдек кўринибди. Улар оила қуришибди, ҳамжихатлик билан яшай бошлашибди. Эркак оилани моддий томондан таъминлаш учун меҳнат қиларди. Аёл ўзини турмуш ўртоғига ва фарзандлари тарбиясига сабр-тоқат билан бахшида қилибди. Оилада меҳр-муҳаббат, тинч-тотувлик ҳўкм су-

рар экан. Лекин аёл йилига бир кун уйдан чиқиб кетар экан. Эркак ваздасига вафо қилиб аёлга савол бермас экан. Шундай қилиб йиллар ўтибди. Охири бир кун эркакни: "Қандай қилиб аёлим мендан, фарзандларимиздан, иноқ, тинч, меҳр тўла оиласидан бир кун кечиб кўчгага чиқиб кетар экан. Кўчада нима борки, биздан юқори турса", - деган хаёллар чулғаб олибди. Бир кун эркак учун жуда кўпдек кўринибди. Аёл кўчага чиққан кун эркак кетидан отланибди. Аёл шаҳардан ташқаридая қамишзордан ўтиб кенг далага чиқибди, эркак

ҳам. Шунда эркак диққат билан беркирган жойидан қараса, аёл кенг дала ўртасида туриб, чўқур нафас олиб далага пуфлабди. Бир йил давомида турмуш ўртоғи кеч келгани ёки оила аъзоларидан қай бирини баётовлиги тугайли ўтказилган хабартири, бедор тунлар, сабр-тоқат ила кўздан чиқмаган қўшешлар, оилада бўладиган яхши-ёмон кунларнинг гўбори кўм-кўк далани ўт бўлиб куйдириб кул қилибди.
НАСИБА
Тошкент шаҳри

ТҲЙЛАР КАМЧИҚИМ БЎЛСА...

"Қудачилик-талончилиқми ёхуд урф-одат фожияси" - 17-, 18-, 19-сонлар

Жамиятнинг бошланғич негизи, бу - оиладир. Инсоннинг дунёга келиши, оила куриши, ўзидан насл қолдириши табиий бўлганидек, тўйлар ҳам табиийдир. Айниқса бизнинг ўзбеклар сахий, меҳмондўст халқ. Ҳар бир ўзабек борки, тўй қилсам, элга дастурхон ёзсам, деб орзу қилади, ният қилади. Йиллар бўйи тер тўкиб меҳнат қилади, топганини "боламнинг тўйига" дейди ва элга дастурхон ёзиб, Худога шукроналар айтади. Албатта, тўй яхши, лекин унинг қувончларидан кўра, тонмаслик керак, ташвишлари кўп бўлади. Тўй ташвишсиз бўлмайди, лекин бир ташвиш ўрнига ўн ташвишни биз одамлар ўзимиз келтириб чиқарамиз. Оиланинг катта даромадлари, асосан тўйларга харж бўлади. Бу даромадларни кимдир оғир меҳнатлари эвазига топади, кимдир фарибгарлик билан топади ва яна ҳоказо. Хуллас, даңгиллама тўйлар кўпларнинг тинка-мадорини қуритиб, кимларнингдир уриш-жанжалларига ҳам сабаб бўлади. Мен, Мурод Калонхоннинг "Қудачилик - талончилиқми ёхуд урф-одат фожияси" номли мақоласини ҳажжон ва изтироб билан ўқидим. Ниҳоятда долзарб мавзу. Мақолада билдирилганидай, тошкентликларда оғир юк келин томонга босилган. Кейинги пайларда ўз имонини ютиб, фарзандининг келажагиданам кўра, нима бўлсам бой-бадавлат, "бели бакуват" одамлар билан қуда бўлиб олишни ўйлайдиган нопок одамлар учраб турибди. Мен Зухра Алимардоновани ана шундай имонсиз одамлар қўлига тўви қолган, дейман. Бу одамлар унинг инсоний гурурини топтаб, бахтига зомин бўлишган. Урф-одат юзасидан келиб чиқиб, унинг қайнонаси уялмасдан: "Фалончининг қайнотаси кўвега машина олиб келибди..." - дея ўз мақсадини билдирган. Ҳа, ҳозир баъзи оилаларда қизларга уй, машина олиб бериб узатиш расм бўляпти. Зухра Алимардонованинг бечора ота-онасига раҳимм келади. Улар, қизимиз бахтли бўлса бўлди, деб топган-тутганларини қудалариникига жўнатилса, кўвёболани ўз ўғиллариданам кўра зиёда кўриб, унгаям қизлари қатори ўз бағрилариини очилса-ю, оқибатда мана бундай ноҳақ кўргуликларга дучор бўлиб ўтиришса! Ҳаммасига кўр-кўрона яратилган урф-одатларимиз сабаб эмасми?

Ушғичи кўрсда ўқиб юрганымда ота-онам ис-таги билан турмушга чиқдим. Тўйдаги бутун сарф-харажат ота-онам зиммасига тушди. Вақт ўтиб қизлик бўладим. Ота-онам яна бир бор "тушди". Эрим туфайли шқси болам нобуд бўлди. Охири муросамиз келишимди. Кейин билсам, қайнота-қайнонамни мақсади мол-дунё-мни эгаллаб, орзу-хавас кўриб, иши битгач, мени жавобимни бериш экан...

кўрар" деган маросим бўлади. Кўни бўйи келди-кетди, ош-пош дегандай... Кечкурун эса кўвё ва келиннинг дўстларига "вечер", яна ўтириш, яна ташвиш! Буларнинг бари бачкана-лик эмасми? Шуларни ўйласам, ҳар бир тўй қиладиган одамни соғин сизгирга ўхшатаман. Бола-чақасига яхши едирмай, урф-одатларнинг айрим шартларини бажаришини нима кераги бор? Ёшларга-ку, барибир: айни қиз-ган, хаёлларнинг сирли оламида юрган даврларда уларни чиким қизиктираримди? Қариялар ҳам ортиқча дабдабозликларга бефарқ бўлдилар. Ўз-ўзини бошқариш органларига эса бундай номақбул одатларни кўриб чиқиб, ўз вақтида олдини олиш имконияти бўлмаган-да. Қачонки, Президентнинг "Тўй, маросим, маърака ва урф-одатларни тартибга солиш, меъёрга ўтказиш тўғрисида" шқ Фармони чиққачина жойлардаги масул шахсларга бу туртки бўлди. Халқ эса юртбошимизнинг ушбу фармонидан хурсанд бўлди.

Жиззаҳда "Қиз мажлиси" деган гап бор. Номин "Қиз мажлиси"-ю... Каттагина даврага кўвё жўралари билан ташриф буюради, келин бўлмиш қиз келинлик хориж либосида чиқади, худди никоҳ кечасидагидай... Ё тавба, қиз мажлисида йигитларга бало борми, дейсан беихтиёр. Аслида "қиз мажлиси" қандай бўлиши керак? Севимли ёзувчи А. Қодирийнинг "Утган кунлар" романида: "Тўй, қизлар мажлиси" саҳифаси бор. Унда шундай дейлади: "Қизлар мажлиси - гуллар, лолалар, тўтилар, кумрилар мажлиси! Уйда - Кумўшбибининг тоғасининг уйда қизлар мажлиси, гуллар мажлиси! Бу уйга 30-40 чамаси қизлар йиғилганлар, йиғилишдан мақсад: қизлар ўзларининг энг латиф, энг гўзал дугоналарини бу кун келинлик оламига узатмоқчидирлар. Бу узатиш мажлисини жонли, руҳли ўтказмоқ учун барча қизлар ўзларининг энг асл, энг нафис кийимларини кийиб, фавкуллода ясаниб, хусн оламини яна бир қайта бежабдурлар". Ёзувчи бу ерда ҳам қизлар мажлисини, ҳам қизларни ўта маҳорат билан таъриф этади. Ҳа, бундай чиройли ўтиришларга нима етсин! Қизларнинг ўзи бир уй бўлиб, яйраб ўйнаб-қулганлар қандай соз!

Аксинча, йигитлардан, ён-атрофдагилардан уялиб, қимтини, тортини ўтиришдан нима наф? Ҳозир келин бўлишлар "прокат"га либос киядилар. Илгари келинларга "беточар" одати ўтказиларди. Ҳозир ҳам бу одат имижимида ўтказиларди. Лекин... Ҳа, масаланинг лекин чиқиб қолган: ҳозир келинлар кўвё-никига юзини бемалол очиб келаверади. Хориж фаталарининг юзини тўсиб турадиган ҳарир пардаси ё йўқ, ё калта, ё "мода"си шунақа... Никоҳ кечасига келган бир киши: ие, бу келинга "беточар" қилмасам бўлавераркан, деганди ҳазиллашиб. Тўй, маърака, удум, урф-одатларимизнинг гўзал, камчиқим, беғал ва бўлишини хоҳайман. Бир-биридан ўзарга тўй ва маърака қилишга ҳожат йўқ деб ўйлайман.

Роҳат ҚУРБОНОВА

Тошкент шаҳри,
Мирзо Улуғбек тумани

ЧИНАКАМ БАХТ ҲАЛИ ОЛДИНДА

"Ота-онасиз қоландим, энди эса..." - 1999 йил 43-сон

ЭСЛАТМА: Онам вафот этгач, отам ҳам баъзи сабабларга кўра 5 йилга қамалиб кетиб, укам ва синглимга ўзим бош бўлиб қолдим. Бир йигит билан яхши кўришардик. Бошимизга бу қуфатлар тушгач, у мени эмас, бошқа қизни яхши кўришини айтди...

Севини борлигига ишонмайман.
В.

Азиз сингилжоним, мен сенинг мактубингни ўқидим. Илойим ота-онангнинг жойи жаннатда, руҳлари тинч бўлсин! Сенга эса укаларинг бахти учун ҳам мустаҳкам ирода, узоқ умр, сихат-саломатлик, чинакам бахт тилайман. Агар жоиз бўлса, сенга маслаҳатим шуки, сен энди у билан учрашмаганинг маъкул. У сенга: "Севган қизим бор, икки йилдан ошди танишганимга", деб айтибди-ку. Икки йилдан бери у қизни

БОЙЛИК ЖОНГА ОРОМ БЕРМАЙДИ

"Энди унга бахт тилайман" - 13 сон

Гулчехраҳон! Эндигина 19 ёшга кирибсиз. Тўғри, сизга анча оғир. Сиз севишли кишингиздан айрилдингиз. Аллоҳим ҳар кимнинг ўз бахтини берсин. Сизнинг айтишингизча, балки ота-оналари хоҳлашмагандир. Лекин ота-онаси келажакда шу ўғилларини бахтини ўйлашмабдимикиан. Сиз келин бўлиб тушадиган хонадонни ўзга бир қиз эгаллади. У қиз уни бахтли қила олармикан? Сизчалик севармикан?

Синглим, "бу дунёни - қайтар дунё" деганлар. Ота-онанинг қизлари ҳам бордир. Молу-дунё ўтиб кетадиган нарса, лекин соф муҳаббат юрагининг туб-тубида ётади. Гулчехра, сиз бу шаштингиздан қайтинг. Ҳеч қачон турмушга чиқмасликка қарор қилибсиз. Ўзингизга муносибига турмушга чиқиб, тушган хонадонингизнинг энг суюкли келини бўлинг. Маҳалла-кўй хавас қилсин. Турмуш ўртоғингизни у йигитнинг олдидан, ота-онанинг олдидан етаклаб ўтиб кетинг. Улар ўзларининг хатоларини англаб етиб, ўшанда балки афсусланишар.

Сингилжоним Гулчехра, сизнинг мактубингиз менга ҳам оғир ботди. Ҳаётингиз менинг ҳаётимга ўхшаб кетар экан. Ёшим 21 да, ўртаҳол оиладанман. Опа-сингилларим, укаларим бор. Опаларим уйли-жойли бўлиб кетган. Ота-онам ишлайдилар. Ўзим алоқа бўлимида ишлайман. Касбимдан мамнунман. Ҳар бир инсонда юрак бор. Севинга қодир. Мен ҳам бир йигитни севардим.

Маҳалламиздаги бир йигит билан севишардик. Орамиздаги муносабатни ҳеч ким билмасди. Кунларни бирида у менга тўйи бўлаётганини, мен ҳам бошқа бир йигитни этакини ушлаб эрга тегишим кераклигини айтди. Гуноҳим уни севганимми!

ГУЛЧЕХРА

Унинг учун ҳамма нарсага тайёр эдим, қолаверса у ҳам мени яхши кўрарди. Мен шундай йигитни севганимдан афсусланмас эдим. Қизи бор уйга совчалар келди, албатта. Мен уларга рад жавобини бердим. Ота-онам эса менинг раъйимга қарардилар. Аммо, мен факат уни кутардим. Бир кўни у "эрта-индин бориб қолишади", деди. "Ҳа" деганда нидо чиқмади. Оналари ўзи таллаб қўйган қизлари бор экан.

Шундай бўлса-да у яна келаверди. Охири бир қарорга келдим. Менга қанчалар оғир, қанчалар аччиқ бўлмасин, севгимизни поймол қилдим.

Уни унуттишга ва бошқа учрашмасликка ўзимча аҳд қилдим. Унга "тиллодан бахт" эмас, "оддийгина бахт" тилаб қолам.

Онаси орзу қилгандек, бадавлат жойдан келин кўришини тилаб қолам. Зора бош келин онасининг жонига оро кирса.

СЕВДО

ЙИГИТНИНГ ҚЎРҚОГИДАН ҚЎРҚИНГ

"Биров орқали айтилган севги" - 1-сон

О. исмли йигитнинг қариндоши бизни маҳалламизда яшарди. Бир кўни келинойиси О. мени севиб қолганини айтди. Биров орқали изҳор қилинган севгига ишониш мумкинми?

УМИДА

Гарчи сиз билан тенгдош бўлмасак ҳам сизга маслаҳат беришга қарор қилдим. Умида синглим, албатта маслаҳатларимни тўғри тушунасиз деган умиддаман.

Аваллабор эркакни эркак қилиб турадиган мардлик деган хиссиёт ҳамма йигитларда ҳам топилавермайди. Сиз севиб қолдим деб ёзган ўша О. исмли йигит мени ўйлашим ва мени ўлачимда кўрқоқ ва юрагиди мардлик етишмайдиганлар қаторига қиради.

Ундай йигитларнинг қалбига севги, муҳаббатдан кўра кўркув хис-туйғуси устунроқ ва олдинроқ туради.

Агар шундай бўлмаганида ўз келинойиси орқали севги изҳор қилмаган бўлар эди. Мен бундай ишларни йигитлар шаънига номуносиб деб тушунаман.

Агар у йигит билан бирга бўлиб кетган тақдирингизда ҳам унинг кўрқоқлиги бир кун келиб сизга панд бериб қўйиши мумкин. Бунинг учун одамлар бежиз айтишмаган "Муҳаббат юрагиди

ўти борлар учун" деб, синглим. Гапларим оғир келган бўлса, уэр. Аччиқ бўлса ҳам ҳақиқатни айтдим. Кейин уни деб сиз ҳам ўзингизни ўлдирмоқчи бўлгангиз хато иш бўлибди. Инсон мард, жасур ва ҳар қандай оғир, қийинчилик дамларда ҳам энгиб ўтишга ҳаракат қиладиган бўлиши керак.

Синглим Умида, қайгурманг, бу ўткан-чи хис-туйғуларни унутинг, билингни ҳақиқий муҳаббатингиз олдинда. Сизни меҳрингизни қозонадиган мард, жасур ва қўрағида ўти бор йигит кутаяпти. Агар ишонмасангиз хато қилган бўласиз. Чунки инсон олдига мақсад қўяди ва шунга интилиб, ишониб яшайди. Балки йиллар ўтиб ўзингизга муносиб йигитни топганингизда мендай акаңгизнинг гапларини эсларсиз. Мени эса ишончим қомил, сиз албатта севимли ва суюкли ёр бўласиз ва бунга тўла ҳақлисиз. Чунки мен сизни кўрмаган бўлсам ҳам билиб турибманки, сиз жуда гўзал, жуда лафотли қизсиз ва ҳар қандай йигитни ром қила оласиз.

Сизга бахт ва омад тилаб,
ЭЛДОР
Тошкент шаҳри

ҳам, сенинг соф муҳаббатингни ҳам оёқ ости қилиб, ўйинчоқ қилиб юрибди-ку. Ундан яна қандай яхши нарсалар кутасан. Сен бор-йўғи 17 баҳорни қарши олибсан. Шу ёшгача энг яқин маслақдошинг онажонингдан, бебаҳо суянчигинг отажонингдан айрилибсан. Шундай гапларга чидабсан-ку, бунисиғам чида, иродангни қўлга ол! Ўзингни хўрлаб, унинг ўйинчоғига айлаиб қолма! Бахтинг, ҳаётинг ҳали олдинда.

Сен ўз вақтида ўзингни қўлга ол! Мен сенга, сенинг ироданга ишонаман. Ишончим қомилки, сен ҳали шундай мард, оқил йигитнинг умр йўлдоши,

ажойиб хонадоннинг бекаси бўласан! Сен у йигитни унут!

Самода юлдуз кўп, қай бири йироқ, Айтломма, билмадим қайси яқинроқ. Йўлимизни қачон? Манзил-чи қайда, Ёруғ кунларимиз, наҳот шу жойда. Рақиб бисёрми ё дўстимиз кўпроқ, Аллоҳга бандамиз, Аллоҳ яқинроқ.

Райхон АШУРОВА,
Қашқадарё вилояти,
Қамаши қишлоқ хўжалик касб-хунар коллежи кутубхоначиси

ШАБРИКЛАР ВА ЭЪЛОҲЛАР

Севимли ойижонимиз ДИЛОРОМ!
Сизни таваблуд топган Қуниғиз билан қўшлаймиз.
Бахтимизда соғ-саломат бўлинг.
Фарзандларингиз номидан қизингиз Хосият

Азиз дадажонимиз Камолов ШАРИФ ака!
Сизни 46 ёшингиз билан қўшлаймиз. Аллоҳдан соғлиқ, узоқ умр тилаб
Оила аъзоларингиз

Азиз онажонимиз Мубашир опа АБДУАҲАДОВА!
Сизни 3 июнда бунёднинг таваблуд аймиғиз билан табриқлаймиз. Аллоҳдан сизга узоқ умр, соғлиқ, хотиржамлиқ, вақт-саодат ва узоқ йиллар оиламиз кўрקי бўлиб яшашингизни тилаб қаламиз.
Фарзандларингиз, набираларингиз ва "Мубашир опа" хусусий фирма жамоаси

Кутлов
МЕҲНАТДАН БАХТ ТОПГАНЛАР
Музроб ака йўлдошев "Матбуот тарқатуви" Акционерлик компаниясида 40 йилдан буён ишлайди. Ўз меҳнат фаолиятини оддий ишчиликдан бошлаган Музроб ака кейинчалик масъул вазифаларда ҳам хизмат қилди. Газета ва журналларни вақтида тарқатишга ўз ҳиссасини қўшди. Жамоадаги ҳамкасбларининг хурматини қозонди. Касби тақозоси билан К. Ёрматов, Ш. Аббосов, З. Саидносировадек машҳур инсонлар билан мулоқотда бўлди.
- Шу ташкилот худди уйимдек бўлиб қолган. Ҳамкасбларимнинг бири ака, бири укамдек. Нимагаки эришган бўлсам ҳалол меҳнат билан эришдим. Менимча ўтган ҳаётини ҳеч армонсиз мамнунлик билан ёдга олишдан бошқа бахт бўлмаса керак инсонга, - дейди у.
Файзли хонадоннинг бахтиёр бошиғи - олти нафар фарзанди бор, ўн икки ширинтой набираларининг меҳрибон бобоси. Бугун кутлуг 60 ёшини қарши олаётган Музроб акага соғлиқ, узоқ умр, оиласига осойишталиғу ишларида омадлар тилаймиз.

ТУГИЛГАН ДАСТУРХОННИНГ СИРИ
Дадажоним Собирхўжа ота Рихсиҳўжаев 1999 йил 23 сентябрда 93 ёшда вафот этди. Улар биз фарзандлари, неварою эвараларига гоғтада меҳрибон, доно инсон эдилар. Ҳар бир сўзларида бир олам маъно бор эди. Ҳар доим бизларга у-бу нарсалар илиниб юрдилар. Шу ёшга чиққан бўлсалар-да, ҳар биримизнинг исмиимизни адаштирмасдан айтар эдилар. Кунларнинг бирида мен у кишини туш қўрибман. Тушимда улар уйимизга келган эмишлар. Соқоллари олпоқ, юзларидан нур ёғилиб турганмиш, қадди-коматлари эса нуқирон йигитларникидек тик эмиш.
Улар мени бағриларига босиб, эркалаб: "Юр, қизим, бу ерлардан узоқ жойларга кетамиз. У ерлар жуда ҳам гўзал жойлар", - дебдилар. Мен бўлсам: "Дадажон, мени фарзандларим ҳали кичкина. Уларни кимга ташлаб кетаман, йўқ, ҳозир боролмайман", - дебман. Шунда ёнимизга бир аёл яқинлашибди ва дадажонимга қараб: "Тоға, мени олиб кета қолинг, мен болаларимдан қутулганман", - дебди ва дадажоним билан кетишдан олдин катта дастурхонни тугиб олиб, йўлга тушибди.
Бир маҳал уйғониб қарасам, тушим. Кўрган тушимдан ҳайрон бўлдим, уйлаиб юрдим. Орадан икки кун ўтиб, дадамнинг жиянлари Тошхон аммам 67 ёшларида оламдан ўтди. Кейин билсам, тушимда кўрган ўша аёл Тошхон аммам экан, тугилган дастурхон эса уларнинг бу дунёдан ризқлари узилганидан дарак экан.
М. АБДУЙУЛЛАХЎЖА ҚИЗИ
Тошкент

ҲУҚУҚШУНОС МАСЛАҲАТИ
САВОЛ: Мен эрим билан 2 йил илгари суд орқали ажрашган эдим, лекин у спиртли ичимликлар ичиб маст ҳолда уйимга келиб, мен тарбиялаётган ўғлимизни ҳақоратлайди, асабига тегиб уради ҳам. Ўғлимиз тарбияси борасида оталик мажбуриятини бажармайди. Нима қилсам экан?
Мадина ИБРОҲИМОВА
Бухоро вилояти
ЖАВОБ: Сиз ажрашган эрингиз устидан яшаб келаётган туман ёки шаҳар судига оталик ҳуқуқидан маҳрум қилиш ҳақида давво ариза беришингиз керак ва унда суд оталик ҳуқуқини бажармасдан ўғлингизга ёмон таъсир қилишини, шадфатсиз муомалада бўлишини, муттасил ичкиликбозлик қилишини ҳисобга олиб уни Ўзбекистон Республикаси Оила кодексининг 79-, 80-моддаларига асосан оталик ҳуқуқидан маҳрум қилишни мумкин.
Забиҳилло МУҲАММАДЖОНОВ,
ҳуқуқшунос

Азиз ДУРДОНА келиной!
1 июн - таваблуд қуниғиз билан табриқлаймиз.
Нуриддиновлар оиласи
Оила-19
Табиатан очик ва тўғри сўз, уйланмаган 38 ёшли фарғоналик йигит ўзига бир умрлик тўғри сўз ҳамроҳ излайди.
Оила-20
Қорақалпоғистонлик 58 ёшли ўқитувчи эркак оилани муқаддас биладиган аёл билан танишмоқчи.

Х. УСМОНОВА
Оила-21
Ёши 28 да. Ажрашган, соғлом (аммо салгина дудукланади). Моддий тўқ, уй-жойи бор тошкентлик йигит ўзига муносиб аёл билан танишмоқчи.
ЭЪЛОҲЛАР
Аллаярор Бурҳон Мусурмонович номига 26.07.84 йилда Тошкент политехника институти томонидан берилган **№ 058447** рақамли диплом йўқолганлиги сабабли **БЕКОР ҚИЛИНАДИ.**
Ташкилот ҳар хил турдаги қоғоз махсулотларини ва кондлярия молларини пул ўтказиш йўли билан сотади.
Тел/факс: 144-54-45
"ҲАДИЧА САЁҲАТ" ФИРМАСИ
ЎҚИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ
3-ОЙЛИК
Бичиш ва тикиш (3-6 ой).
Бухгалтерия.
Уй ҳамшираси.
Радио-телевизор устаси.
Инглиз тили, араб тили, рус тили, ўзбек тили.
2-ОЙЛИК
Қандоқатчилик.
Сартарошлик.
Массах.
(Диплом ва гувоҳнома берилади)
Тел: 98-71-98
Манзил: Янгиобод даҳаси.
Мўлжал: "Янгиобод" кинотеатри. Авт: 30, 119, 5, 61, 23, 26, 39. Маршрут: 45, 18, 57, 39.

"БЕГОЙИМ - СЕРВИС"
ҚИЗЛАРЖОН! СИЗЛАРНИ ТАЪТИЛ ПАЙТИДА ХУНАРЛИ БЎЛИБ ОЛИШГА ТАКЛИФ ЭТАМИЗ
1. Массаж.
2. Замонавий урфдаги пардалар тикиш.
3. Косметология.
4. Сартарошлик.
5. Ҳамширалик.
6. Тикиш-бичиш, моделлаштириш.
7. Компьютер.
8. Торт, салатлар тайёрлаш.
(Кечки гуруҳ соат 17.00 дан бошланади)
Тел: 41-16-63
Манзил: Тошкент ш. Ўрда бекати, Анхор бўйи кўчаси, 6-уй. Ўқишни тугатганларга диплом берилади.

БАҲОРДАН - ИНЖИҚЛИК, ОТАШНИ - ЁЗДАН

ЭГИЗАКЛАР (22 майдан 21 июнча)
Қуёш Жавзо (Эгизаклар) юлдуз буржиги кириши фасллар - баҳорнинг ёзга алмашинуви бошлаб беради. Ушбу юлдуз буржи остида тугилганларга баҳор инжиқликлари ва ёз оташи ҳамроҳ бўлади. Улар ҳаво унсурига тегишли бўлиб, ҳамisha Меркурий сайёраси ҳомийлигида бўладилар.
Эгизаклар бошқа буржлар остида тугилганлар ичида энг тиниб-тинчимасдир. Уларнинг онгида романтика шамол бир дам бўлса-да тўхтамай эсади. Бир хиллик ва темир интизом уларга энг катта азоб. Янгиликка ўч, турғунликка душман бўлган ушбу бурж вакиллари адабиёт ва санъат билан шуғуллансалар, ўз инқилобий руҳларини асарларига олиб қирадилар. Шунга қарамай, кишилар орасида муомала санъатида уларнинг олдига тушадигани бўлмайди.
ЭРКАК - ЭГИЗАКЛАР
Бирор даврада бошқаларни оғзига қаратиб, қизик ҳангомалар қилаётган кимсани қўриб қолсангиз, билинг-ки, у Эгизаклар буржи остида тугилгандир. Эркак-эгизаклар ёлғизликни ёмон қўрибгина қолмай, ундан кўрқадди ҳам. Улар ҳамisha кўнчилик ораси-

га интилади, ўзига эътибор беришларини хоҳлайди.
Эркак-эгизаклар табиатан жуда беқарор: бугун айтган гапидан эртага тониб кетаверади. Унинг севган макколи: "Така бўлсини, сўт берсин!" Яна "Бир йигитга қирқ хунар оз", - деганларидек, эркак-эгизаклар бир пайтнинг ўзида беш-олти хил ишни амаллаб кетаверишади. "Айтсамми, ё айтмасам", "агар", "аммо, лекин, бироқ" сўзлари унинг асосий луғат бойлигидир. Ёшлигида кўли очик бўлгани ҳолда қариғанда ўта кетган зикнага айланади. У ҳаётда "Беданининг уйи йўқ, қаёққа борса "пит-пилдик", - қабилида яшайди, мулкчилик туйғуси унга бегона. У бутун дунёни ўзиники, ўзини эса бутун дунёга тегишли деб билади. Агарда ёш уланган бўлса, битта никоҳ билан умргузaronлик қилиши даргумон. Рашк туйғуси эркак-эгизакларга ёт. Бу туйғу ўзига нисбатан ишлатилишга чидай олмайдди. У эркин шамолга ўхшайди, деразадан кириб, эшикдан чиқиб кетиши мумкин. Хонага қамаб қўйсангиз ё димикиб ҳалок бўлади, ё уйингизнинг то-

мини кўчириб бўлса ҳам озодликка чиқиб кетади.
АЁЛ - ЭГИЗАКЛАР
Бир пайтнинг ўзида уч-тўрт хил табиатли аёл билан муомалада бўлишни истасангиз, аёл-эгизаклар билан танишинг. У ҳар томонлама иқтидорли, суҳбати жонон, пазанда ва оқила аёлдир. У сизни зериктириб қўймайди. Дарвоқе, унинг ёши бу ўринда катта аҳамиятга эга. Оқ-қорани ажратолмаган ёшдаги аёл-эгизаклар билан жиддий турмуш қуриш режасини тuzмай турган маъул. Воғга етган, турмуш аччиқ-чучуғини кўрган аёл-эгизаклар бўлса бошқа гап!
"Тосиз ер излаган ерга, айбсиз эр излаган ерга ёлчимайди", - деганларида аёл-эгизаклар ўз дидига мос эркакни излаб, кўплаб йигитларни эркакдан ўтказиб чиқади. Ўз ихтирини топширган эркакни эса ҳар жиҳатдан бахтли қилишга ҳаракат қилади. Эрида йўқ фазилатларини пайдо қилиш ва ривожлантиришга устаси фаранг бўлади. Ўзи ҳам эрининг турмуш тарзига тез мослашади. Эрига нега кеч келганлиги ёки туни

билан қаёқларда юрганлиги ҳақида савол бериб, жонига тегмайди.
Уй-рўзгор ташвиши унга тааллуқли эмас. Аёл-эгизак ҳамisha янги ғоялар, пазандалик сирлари, антиқа бичимлар яратиш фикри хаёли билан банд бўлади. У икки-уч хил масаллик билан ҳам ундан ортқ таомлар тайёрлай олади. Кир бўлган дарпардани ювишдан қўра, унинг ўрнига янгисини осиш унга осонроқ. У хонасиниликни ёқтирмайди. Кеч тушаверса эри ва болаларини олиб театр ёки кинога, концертларга, ҳеч бўлмаганда меҳмонга боришни яхши кўради. Ўзи ҳам меҳмон қутишни жойига қўяди. Байрам дастурхонингизга энг нозик дидли меҳмонларингизни кўрқмасдан таклиф этишингиз мумкин. Меҳмонларни дастурхон устида пазандачилик "санъат асари" қутиб туради.

Эгизаклар **Тарози** (24.09-23.10), **Қовға** (21.01-18.02), **Арслон** (23.07-23.08), **Эгизаклар** (22.05-22.06) буржиде тугилганлар билан бахтли ҳаёт кечирадилар.
Бузоқ (21.04-21.05) билан бир нави турмуш қурадилар.
Балиқ (19.02-20.03), **Паризод** (24.08-23.09), **Ўқотар** (23.01-21.12) билан оила қуришдан эҳтиёт бўлиш керак.
Оллоёр БЕГАЛИЕВ

Хозир коллежда ўқияман. Медицина соҳасини танлаганман. Ёшлигимдан қизиққан касбимни эгалладим десам хато қилмайдим. Чунки ишга ҳам жойлашиб олганман.

Мен биринчи ишга кирган кунларим бироз қийналиб юрдим. Мен ишлаган шифохона шунақанги осойишта, тоза жой эдики, беморлар хузур қилишарди. Ҳамширанинг вазифасини ипидан-игнаси-гача ўрганиб олдим. Шифохонага янги бемор А. исмли 21 ёшли йигитни олиб келишди. У авайлаб беморхонага ётқизилди. Беморга ташхис қўйиб, дори-дармон қила бошладик. У ўта нозик, озгин, ягона ўғил бўлгани учунми эрқароқ эди. Кўнглига ёққан ҳамширага уколларини қилдиран, ёқмаганига йўқ эди. Шундай қилиб бугун укол қилиш навбати меники эди. Беморхонага кирдим. Кирсам, А. ширин уйқуда ухлаб ётганми билмадим, кўзини юмиб олган. Уни кўриб шунақа ачиниб кетдим. Киприклари узун, қош-кўзи қоп-қора, юзлари пахтадек оппоқ, юмшоқ. Ёш йигит касалга дучор бўлса, бундан дахшатли воқеа бўлмаса керак. Секин олдига бордим. Олдига боришим билан кўзларини очиб, менга ҳайрон қараб турди. Укол қилишга келганимни айтиб, танишиб олдим. "Қўлингиз энгил экан, таъсир ҳам қилмади, оғриқни сезмадим", - деб кўзларини узмай қараб турарди. Уни кўриб ўзимда ҳам унга нисбатан меҳр пайдо бўлди. Ўзимга-ўзим сўз бердим. Мен ҳамширалик вазифасини бўйнимга олган эканман, шу ўн гулидан бир гули очилмаган А.ни бу касалдан фориг этаман. Мен уни олдига кирганимда узоқ қолиб кетар, гаплашиб, дардлашиб кун қандай ўтиб кетганини билмай қолардим. А. мени шунақа ҳурмат қилардики...

У келажақда Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист бўлишни орзу қиларди. Агар бир кун келмасам уколларини ҳеч кимга қилдирмасдан мени кутиб ётарди. Деярли ҳар кун ишга борардим. Врачларимизнинг айтишига қараганда, уни операция билан даволаса фойдалироқ экан.

Ҳамма уколларини ўзим қилардим. Унга шунчалик ўрганиб қолдимки, қўлимдан келганча ёрдам қилдим. Тезроқ тузалиб оёққа туришини жуда-жуда истардим. 2 ой деганда оёққа турди. Бобгон ўз экан дарахтидан мева кутгани каби, мен ҳам ўзим парваришлаган дарахтим мева берганидан бахтиёр эдим.

Бу севинчим узоққа бормади. Бир ҳафтадан кейин яна ётоқли режим. Кундан-кун унинг ранглари оқариб, озиб 10 кун ичида А.дан асар ҳам қолмади. Врачларнинг айтишига қараганда, энди у умрбод ногирон бўлиб қоларкан. Умуртқа погонаси чириган экан. Операция қилишининг фойдаси йўқ, чунки бемордан операция пайтида жудаям катта куч талаб қилинади. Бунақа куч А.да бутунлай йўқ. У касаллик билан яна бир яриб оёй олишди. Мен ҳам у тузалсин деб эртдан кечгача Оллоҳга нола қилардим. 10 - 15 та уколни ўз вақтида, эринмасдан қилардим. Унинг ўзгариб туриши ажаблантирарди. Бир ҳафта соппа-соғдек бўларди-ю, яна иситмаси 40-41 бўлиб ётиб қоларди. У менга атаб шеърлар ижод қиларди, ашулалар айтарди. Бора-бора унинг шеърлари, ашулаларида севги сўзлари пайдо бўлди. Бунақа бўлганига ўзим ҳам хурсанд бўлдим. Чунки мен ҳам уни ёқтириб қолдим. Шундай қилиб биз бир-биримизга ўрганиб қолдик. Уни тузалиб кетишини жудаям хоҳлардим.

Бир куни ишга боролмадим. Эртасига борсам, А.ни "реанимация" бўлимига олиб ўтишибди. Билсам, иситмаси кўтарилиб хушидан кетиб қолибди. Шу аҳволда 3 кун ётди. Ўзим ҳам роса ачиндим. Опаси, адаси, ойиси йиллагани йиллаган. Шу орада мени ишларим ўзгариб, опам бу ишхонам узоқ бўлгани учун уйимиз олдидаги поликлиникага жойлаштириб қўяман деб қолдилар. Мен йўқ деёлмадим. Чунки бундан 1 ой олдин опамдан шу поликлиникага гаплашиб ўтказиб қўйишларини сўрагандим.

Ишхонага кириб борганимда А. ўзига келган, қулиб қараб турарди. Салом бериб индамасдан ўтиб кетдим. Энди нима қиламан, А.га қандай тушунтиришни билмай қолдим. У мендан олдин фаррош кампирдан эшитиб олган экан.

Хонаси олдида ўтиб кетаётсам секин чақирди. "Тинчликми, камнамо бўлиб қолибсиз, ёки уч кун ётганимизда умидингизни уздингизми, кўркманг, мана сизнинг муҳаббатингиз қолиб чиқди. Ҳаммаси ортда қолди. Энди бўёги яқши бўлади", - деди. Унинг бу гаплари юрагимга қанақа жараҳат етказганини, ўзим қилган хатоимни тушуниб етдим. Ха-

тоим шуки, уни ўзимга ўргатиб қўйгандим.

Қараб туриб давом этди: "Энди ўзингиз парваришлаб мева солган дарахтни, ҳали пишиб улгурмасдан, хомлигича қолиб ташламоқчимсиз. Нега бундай қилдингиз, ахир ўзингиз сиз қачон тузалсангиз шунда хурсанд бўламан дедингиз-ку. Унда нимага мени ёлғиз қолдириб кетмоқчисиз. Даволашни охиригача қилмасдан ташлаб кетасизми ахир.

УНИНГ КЕТГАНИГА ИШОНМАЙМАН

ДИЛ ИЗХОРИ

Нега?". Унинг бу гаплари, бу савол назари билан боққан нигоҳлари, қоп-қора кўзларида қотган кўз ёшлари, менга меҳрла боққан қўзлари, ёш болаларча кетимдан ялиниб: "Кетманг, илтимос, сизсиз мен бир кун ҳам чидамайман. Кетсангиз ҳам соғинтирмасдан келиб туринг", - деб илтимос қилганлари ҳалиям кўз олдимдан кетмайди.

Авалгига ўзим ҳар кун бориб кўриб келагидан бўлдим. Секин-секин 3 - 4 кун, кейинчалик 1 ҳафта ва ниҳоят 1 ойда 2 марта бордим. Бу орада совуқ тушиб боролмай қолдим. Поликлиникада ишлар қўлайиб кетди. Бориб кўришга вақтим бўлмади қолди. Секин-секин унуттишга ҳаракат қилдим. Менсиз ҳоли нима кечаркин, деб ўйладим. Бу ўйловлар жонимга тегди ва ниҳоят боришга қарор қилдим. Ишхонадан рухсат олиб А.ни олдига шошилдим. Бориб, не кўз билан кўрайки, А. палатасида йўқ. Турган жойимда қотиб қолдим. "Ҳаммаси яхшиликка бўлсин", - деб врачимиз билан суҳбатлашдим.

Врачимиз: "Биз қўлимиздан келган барча даво-ни қилдик. Буёғи Оллоҳ Таолодан. Шифо берсин. Уйига рухсат бўлганига 10 кунча бўлди, жавоб бердик", - дедилар.

Юрагимни гўлгула босди. Ахир энди нима бўлади. На хат бор, на ҳабар. Уйга қандай келганимни билмайман. Шундагина уни чин кўнгилдан севганимга, уни йўқотиб қўйишдан кўрқганимга ишонч ҳосил қилдим. Олдинда оққан сувни қадри йўқ деганларидек, уни қидириб бориб тополмай қайтганимдан кейингина қадри билинди. Уни шу кунлар ичида роса кўп ўйлардим.

Кундан-кун юрагим сиқилиб, нима қилишни билмай қолдим. Кейин аниқ гапни билиш учун яна ўша шифохонага келдим. Беморхонага кирганимда уни ўрни бум-бўш эди. Хаёлимда ҳозир у кириб келаётгандек туюлди. У билан бирга ётган киши ҳалиям шу ерда экан. Хайрият, деб севиндим.

У ҳам мендан бир нимани аширгандек, "Яқши бўлиб, касалхонадан хурсанд чиқиб кетди" - деди. Унинг гапларидан қанақадир титроқ оҳанглари билиниб турарди. Юрагим орқага тортиб кетди. Шу орада фаррош кампирни кўриб қолдим. Ундан сўра-

сам, у менга қараб, "бечорагинам" деб қўйди. Кейин ишига кетарверди. Орқасидан чопиб бордим. "Яширмасдан айтиб беринг хохлажон, илтимос", - деб ялиндим. Ялиганимга чидаб туролмади шекилли, секин гап бошлади:

- Сен кетгандан кейин А. ҳеч ким билан гаплашмай, уколлариниям олмай қўйди. Кундан-кун аҳволи оғирлашди. Ҳаттоки дардини ҳеч кимга айтмади. У ичида нималарнидир пичирлаб, уйига кетиш олдида мана бу хатни бериб кетди. Агар мабодо ўлиб қолса, сени охирадта бир умрга кутишини айтиб кетди, - кампир шундай деб йиғлаб юборди.

Бу гапларга чидаб туролмадим, кўзларимдан дув-дув ёшлар отилиб чиқди. Наҳотки у мени деб оламдан кўз юмган бўлса. Наҳотки у мени бу дунёга ташлаб кетса. Унинг бундай қилишга ҳаққи йўқ. Холани қўлидан хатни олар-

канман, қўларим титрарди. Кўнглим бу хатда нима ёзилганлигини сезгандай эди. Букланган варақни очиб ўқий бошладим.

"Салом менинг севимли маликам. Сиз хафа бўлманг. Мен албатта тузаламан, фақат бу дунёда эмас, боқий дунёда бир умр яшайман. Тақдиримга ёзилгани шу экан. Сизни ташлаб кетиш ниятим йўқ эди. Жонимни охириги нуқтасигача ўлим билан олишдим. Сизни бахтли қилиш учун охириги нафасимгача курашдим. Лекин ўлим ҳақ экан. Мени ўз бағрига олди. Сиздан бир умрга розиман. Қилган яхшиликларингиз-у, менга бўлган пок муҳаббатингиз учун миннатдорман. Сизни сиқилишингизни, менинг тақдирим учун касал бўлиб қолишингизни ҳеч қачон хоҳламайман. Бу хатни ўқиб дадилроқ бўлинг. Менинг руҳим доим сиз билан бирга. Мен кўролмаган бахтни сиз кўринг. Ушалмаган орзуларимни давомчис бўлинг. Доимо соғлом, дадил, кўркмас, одобли, ҳар доим ҳам шўх, хушчақчақ бўлиб юринг. Ким билан бўлса ҳам бахтли бўлинг, ҳеч қачон мени севганимни ёдингиздан, хотирангиздан ўчирманг. Сизга охириги илтимосим шуки, мендан ҳеч хафа бўлманг. Бошқа чора тополмадим. Сизсиз қийналдим, ўзга чорам йўқ эди. Хайр, охирадта юз кўришгунча омон бўлинг. Севгилингиз А."

"Нега, нега ахир. Сизни бу дунёдан кўз юмишга ҳақингиз йўқ. Мен сизни хафа қилмадимку, сиз ўзингиз учун бўлса ҳам яшашингиз керак эди-ку..." Шунақа бақириб йиғладим-ки, ўзимни ушлаб олмадим. Энди мен нима қиламан. Ахир бундай бўлишини қаёқдан қўйибман. Тақдир бунчалар шўрпешона қилиб бўлибми? Менда нима айб. Айтинг нима айб? Хола гапида давом этди: "У сени роса кутди. Ҳар куни эшик пойлаб ўтирарди. Бора-бора сен келмай қўйган вақтларингда сиқилиб касали кўзиб, зўрайиб қоларди. Дўхтирлар кетма-кет укол билан сақлаб қоларди. Ўзига келиб яна куни кутиш билан ўтарди. Бир ой деганда озиб-тўласи, туришга, юришга мадори қолмай қолди, силласи қуриб, тирик мурдага айланди. Докторлар: "Бошқа ёрдам беролмаймиз, ҳаракатингизни қилаверинг", - деганидан кейин уйидагилари олиб кетишга тараддуланишди. Фақат у сени кутарди. Сени кўриб ўлсам армоним йўқ деб роса йиғларди. Сиқилиб кетса, мени олдига чақириб сен ҳақингда сўраб, гаплашиб ўтирарди. Уйига кетадиган кунлари роса йиғлади. Ойилари, адалари ҳайрон. Шундай қилиб, олиб кетишди. Бир ҳафтага етмасдан адаси келиб врачларни жанозага айтиб кетди. Бола бечора армонда, сени висоллингиз кўролмади кетди..."

Бу гаплар менга тушдек туюларди. Бу гапларни эшитиб: "Наҳотки А.ни ўлимига сабабчи мен бўлсам", - деган савол мени роса қийнарди. Мана, ҳозир А.дан айрилганимга беш ойдан ошди. Ҳали-ҳали уни кетганига ишонгим келмайди. Уни руҳи билан яшаётганимни ич-ичимдан ҳис қиламан. Бу дардим бир умр армон бўлиб қолади. Энди ҳеч қачон ҳеч кимни севолмасам, ёқтириб қололмасам керак. Кўнглимга тасалли берадиган, дардимга малҳам бўлувчи, мени ўйловчи энг яқин сирдошим А.ни руҳи бўлса керак. Ахир ўзингиз ўйланг, унинг ўлимига айбдор ким, мен эмас-ку, ўғримми? Ахир мен ўлимни хохламаганман-ку, бунақа бўлишини тушимда ҳам кўрмаганман-ку. Маслаҳат беринг, зора сизнинг сўзларингиз дил изтиробларимни энгиллатса...

ОРЗУ

Бухоро вилояти

Ёзувчи Дилбар САИДОВА янги қиссалар китобини "Қулларнинг бирида..." деб номлади. Дикқатингизга ана шу китобдан кичик қиссани ҳавола этдик. У эътиборингизни қозонади, фикр-мулоҳазаларингизни ёзиб юборасиз ва қолган қиссаларни ҳам ўқиб иштиёқда китобни газета-журнал дўконларидан сўраб сотиб olasиз, дея умид қилдик...

Китобни "Оила ва жамият" редакциясига келиб муаллифнинг ўз дастхати билан ҳам олишингиз мумкин...

ДИЛБАР САИДОВА

КУНЛАРНИНГ БИРИДА...

Боши ўтган сонда

- Дадам келдила, дадам келдила, - болалар жонланиб қолишади. Айниқса, кичкинтой дадасини ошиқиб кутади. Чунки дадасининг чўнтагидан албатта бирон бир ширинлик чиқшини у яхши билади...
 Узим ошхонада, қозон ёнида турибману, эримнинг товушидан кайфи тарок эканини сезаман.
 У кийимини алмаштириб юмшок креслога ўтирар-ўтирмас болалар дастурхон ёзишади, мен эса тайёр овқатни сузиб келтираман. У албатта чарчаган ва очикқан, ишдан сўнг ишонанинг ўзида ё қайсидир бир қаҳвахонада дўст-ёрлар билан қиттак-қиттак отишган. Аммо у бунга ҳам қаноат қилмайди. Овқатдан олдин пибелада ароқ куйиб ичди... Сезиб турибман, кичкинтойнинг пешонасидаги ғурра унинг асабини кўзгатади...
 - Хой, қани бу ёққа ўтиргинчи, - дейди у менга ўшқиргандек товушда. - Сен онамисан?
 - Ҳа, - дейман ва кўнглим қандайдир нохушликни сезиб, бирдан қопқора тортиб кетади.
 - Нега боланга қарамайсан?
 - Энди бола-бола-да, талашади, тортишади, йиқилади - туради. Бола фақат шох чиқармайди, дердилар буювим раҳматли, - дейман ўзимни босиб.
 - Нима, боланинг ҳайвондан фарқи йўқ, демокчимисан? Яхшиямки

боланг бор, бахтинг шунда...
 - Нима демокчисиз ўзи, тушунмаяпман сизга?
 - Ҳа, сен тушунмайсан... Менга бола керак, билдингми. Онамисан, болангга қара, керак бўлса иш-пишингни йиғиштир...
 Мен индамайман. Бу - янги гап эмас. Неча замонлардан буён айтилиб келади. Одатда, мен ҳар сафар бундай саволдан сўнг:
 - Хўп, майли, мен ишламайман, аммо рўзгор нима бўлади, - дейман.
 У эса, албатта:
 - Борига қаноат қилиб ўтирсанг, рўзгор ўтаверади, - дейди.

Бир томондан тўғри гап. Лекин мен болаларим туғилган кезларда уйда роса ўтирганман. Қўлимда фақат нон учунгина пул бўларди. Онда-сонда эрим ичган ароқларнинг шишасини йиғиб сотардим, қўлимда пул кўргандай бўлардим.

Йўқ, энди бундан сўнг бундай шаброитда сира яшаб бўлмайди. Бой-бадавлат ака-укаларим бўлса экан, улардан ёрдам сўраб тирикчиликни ўтказсам. Эрим менга кўз ости билан ўқрайиб қараган кўйи қосани бўшатади.

Мен бўшаган қосани олиб кетиш учун ўрнимдан турарканман, шу он эрим қўли билан "тўхта" дегандек ишора қилади. Мен ноилож қайта ўрнимга чўкаман.
 - Менинг костюм-шимимни дазмоллаб қўй, эртага бир жойда зиёфат бор. Жудаям кеч қолсам, ётиб қолам.

Мен хозир бир гапдан қолсам-индамасам олам гулистон эди. Аммо мен ҳам одамман, ўзимга яраша алам-аччигим ва рашикм бор... Устига устак, вақт алламаҳал бўлганига қарамай ҳали костюм-шимга дазмол ҳам босишим керак. Ана шуларнинг бари йиғилиб, кўнглимдаги аламинни баттар ўт олдиради.

- Нега, кимнинг уйида қоларкансиз?! Зиёфатингиз тамом бўлгач, уйингиз-жойингиз бор, қайтаверинг.
 - Кўраман, кеч қолсам, ётиб қолам, деяпман.

Мен ҳечқурса энди қўяқолишим керак эди. Йўқ, тўхтамадим, ўзимни тўхтата олмадим.

- Ахир, зиёфат ака-укангизниқида, хола-тоғангизниқида бўлса-ю ётиб қолсангиз, буни тушуниш мумкин...

- Сен менга ишонмаяпсан, сен мени тушунмаяпсан-а... Сенинг азалдан кўнглинг эгри, ўзи. Менга ҳеч қачон ишонмайсан. Бўлмаса эшит, сенга гапни дангалини атай: мастлик-ростлик дейишади. Яқин орагача биттаси бор эди... Зўр эди, чиройли эди, ёш эди... - Эримнинг овози титради, ё тавба, бир зумда кўзлари гилтиллаб ёшга тўлди. "Шунчалик жигаридан урган эканми?! Ким экан у ўзи?" Кимдир кўкқисдан юзим-кўзим аралаш тарсаки тортиб юборгандек бўлди. Йўқ, йўқ, тўғрироғи ўзимни худди устимдан бир тоғора мағзава ағдарилгандек ҳис этдим. Елкаларим шалвираб, бирпасда чўқдим қолдим. Эримнинг ҳаётида мендан ўзга кимдир бўлган, устига устак у чиройли, жозибаси билан уни ҳамиша мафтун этиб келган. Мен эса шунча вақт ўртада гўлу худо беҳабар бўлиб юрганман, улар менинг устимдан, анқовлигимдан кулишган, ўзларича ер билан битта қилиб ташлашган. О, Худойим, бундан ортиқ ҳам шармандалик бўладими?

Мен эрим қаршисида ақлдан озгандек бир қиёфада турарканман, туйқус эслаб қолам: эрим кейинги бир йил ичида буткул ўзгариб қолгани, узду кун аллақандай фикру хаёлга бадав бўлиб юргани, кайфи тарок пайлари эса кўзларидан дув-дув ёш куйилиб, елкалари титраб-титраб йўғлагани... Мен унинг бу ҳолатини йўзимча тушунган, шўрлик асаблари толиққанидан ва ё раҳматли бўлиб кетган ота-онани ёдига тушиб йўғлапти, деган уйда юрардим.

- Нега бор эди, деяпсиз... Нима бўлди? - бу сўзлар тилимга қаердан келди, нега шундай дедим, бунга ҳали-хануз ўзим ҳам ҳайронман.

- Ташвишланма, бахтингга энди у йўқ, кетган, - деди эрим ҳам аллақандай ғамгин ва ўкинч тўла овозда.
 - Узоқларга - ўзининг юртига кетган. Ёдингдами, бирда икки кеча-кундуз уйга келмагандим. Ўшанда уни кузатгани чиққандим, самолёт учмагани учун икки кун аэропортда қолиб кетгандим.

Ҳа, ҳа, рост, энди эслаяпман, ўшанда у ҳақиқатан ҳам, икки кеча-ю икки кундуз уйга келмаган эди. Мен эса унинг йўлига кўз тикиб бир кечани базўр ўтказгандим. Иккинчи кун ва кечани ўтказиш, айниқса, тонгни оттириш жудаям қийин бўлганди. Мижжа қоқмай деразадан қоронғи тунга тикилиб ўтиравергандим. Эримга нима бўлди, биров билан ёқлашдим, машина туртиб ва ё Худо кўрсатмасин, босиб кетдим... Кўнглим кўчасига минг хил шубҳа-ғумон оралаган, юрагим сиқилгандан тарс ёрилиб кетай деганди.

Давоми бор

СҮЮК ЮРТИМ

Эй, жон қадар суюк юртим, Қалбада меҳри буюк юртим. Бу дунёда танҳо бахтинг - Бошингда тож бўлган халқинг.

Ардоқларда, эъзозларда, Маҳҳинг таралгай созларда. Ҳазналаринг тўлиб-тошгай, Шухратинг оламдан ошгай.

Пойинг ўпгай тиллоларинг, Дил қувнатар жиллоларинг. Ўғлонларинг-доноларинг, Гўзал қизлар - зеболаринг.

Қулоқ тутиб дил розингга, Қанот боғлаб парвозингга, Сени кўп хушқомат қилгай. Мартабангни баланд қилгай.

Эй, жон қадар суюк юртим, Қалбада меҳри буюк юртим.

ҚИЗ ҚАЛБИНИ СИЎДИРМАНГИЗ

Қиз боланинг қалбини сиқдирмангиз, Тенгига ишончини сўндирмангиз. Беҳад алам ўтида ёндирмангиз, Юрағида тиконлар ундирмангиз.

Бир томонда қўшни, дугона бўлиб, Қон-қариндош, ўзингиз доно билиб, Севмаганга аврашиб қўндирмангиз, Мухаббатин беажал ўлдирмангиз.

Қиз боланинг юраги гулдан озик, Садоқат, меҳр нуридан олгай эзиқ, Покиза ҳисларини сўндирмангиз, Вужудин хазонларга қўндирмангиз.

Қиз боланинг ишқини увол қилманг, Сиз гуноҳи азимга сабаб бўлманг... Бағрини ёлғон билан қўйдирмангиз, Кўнгли суймаган ёрни суйдирмангиз...

Сабоҳат БЕРДИМУРОВА, Тошкен Молия институти ўзбек тили кафедраси ўқитувчиси

АЁЛЛА

Сен тебратдинг дунё бешигин, Қоқмоқдасан жаннат эшигин. Буюқлардан буюқсан ўзинг, Ҳикматлидир айтган ҳар сўзинг.

Сен буюқсан унутма аёл, Аёллигинг доим эсга ол. Сенга ҳеч қим бермайди озор, Сен аёлсан, аёлсан, аёл.

Дилфуза РУСТАМОВА

Тошкент

Оиламизнинг қадрдони бўлмиш Алишер Тўраевга волидаси Инобат ая ТЎРАЕВАНИНГ вафоти муносабати билан чуқур таъзия билдираимиз.

А. ЁРҚУЛОВ ва ТОҲИРОВА оиласи

Оила ва жамият

Мақолада келтирилган фактлар, воқеалар, маълумотлар учун муаллиф жавобгар ҳисобланади. Муаллиф фикри тахририят нуктаи назаридан фарқ қилиши мумкин. Қўлёзмалар таҳлил қилинмайди ва муаллифларга қайтарилмайди.

БОШ МУҲАРРИР: ДИЛБАР САИДОВА

Қабулхона: (Тел. ва Факс) 133-28-20
 Котибият ва хатлар бўлими: 34-25-46
 Табриқлар ва эълонлар бўлими: 133-04-50

МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент - 700000
 Амир Темур кўчаси, 1-тор кўча, 2-уй.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмаҳонаси.
 Манзил: Тошкент, Буюк Турон кўчаси, 41-уй.
 Босишга топшириш вақти - 20.35
 Босишга топширилди - 20.00

ХОМИЙ
 «Матбуот таркатувчи»
 Акционерлик компанияси

ОБУНА ИНДЕКСИ - { яққа обуначилар учун 176
 ташкилотлар учун 177

Рўйхатга олиш № 33
 Буюртма Г - 386
 Формати А-3, ҳажми 2 босма тобқ.
 Баҳоси эркин нарҳда.
 Рассом — Н. ХОЛМУРОВОВ. Навбатчи — М. СОДИҚОВ